

Konstitutionsutskottets betänkande

1978/79:7

med anledning av motion om en riksdagssymbol, m. m.

Motionen

I motionen 1977/78:923 av Per Olof Sundman (c) och Anna Wohlin-Andersson (c) hemställs att riksdagen ger förvaltningskontoret i uppdrag att vid utformningen av en logotyp ta hänsyn till att den bör kunna få ett brett användningsområde samt att förvaltningskontoret får i uppdrag att utarbeta förslag till minnesgåvor av ovan nämnt slag.

Motionärerna erinrar om att det f. n. inom riksdagens förvaltningskontor pågår en översyn av riksdagens brevpapper, kuvert etc. för att finna en modern enhetligt utformad typografi. Avsikten kan, enligt motionärerna, vara att med en sammanställning av vapnet Tre Kronor och orden Riksdagen eller Sveriges riksdag åstadkomma en tilltalande logotyp. De anser att en sådan logotyp bör kunna utformas för ett bredare användningsområde, och som exempel nämns möjligheten att förse matservis i representationsmatsalen, askfat, vaser och diverse kontorsutrustning med den nya logotypen.

Motionärerna aktualiserar även frågan om tillgång till enklare minnesgåvor – försedda med riksdagens logotyp – vilka skulle kunna användas t. ex. vid utskottsresor.

Yttrande från riksdagens förvaltningsstyrelse

Utskottet har inhämtat yttrande i ärendet från riksdagens förvaltningsstyrelse, *bilaga*. I yttrandet redovisas av förvaltningsstyrelsen år 1973 antagna anvisningar rörande dels typografi och typsnitt för riksdagstryck och övrigt tryck, dels emblem. I fråga om emblemet, Trekronorsvapnet i modern design, har detta i betydande utsträckning kommit till användning i bl. a. trycksaker. I yttrandet nämns vidare att förvaltningskontoret uppdragit åt en konstnär att utforma ett riksdagens sigill och ett förslag har även presenterats. Tänkbart är att sigillet – med texten SVERIGES RIKSDAG i kombination med tre kronor i modern design – skulle kunna komma till användning även i andra sammanhang, t. ex. dem som motionärerna anger.

Beträffande frågan om minnesgåvor erinrar förvaltningsstyrelsen om de rekommendationer som talmanskonferensen givit i frågan vilka innebär att utdelande av minnesgåvor av t. ex. utskott vid utrikes resor bör undvikas. I yttrandet påpekas vidare att frågan om utdelande av minnesgåvor kan bli föremål för behandling av en av talmanskonferensen tillsatt kommitté för översyn av utskottens resor.

Utskottet

I motionen 1977/78:923 föreslås att riksdagens förvaltningskontor dels får i uppdrag att vid utformningen av en logotyp ta hänsyn till att den bör kunna få ett brett användningsområde, dels att kontoret får i uppdrag att utarbeta förslag till minnesgåvor vilka skulle kunna användas vid t. ex. utskottens utrikes studiebesök.

I ärendet har riksdagens förvaltningsstyrelse yttrat sig. I yttrandet redovisas nuvarande av förvaltningsstyrelsen antagna anvisningar rörande enhetlig typografisk dräkt (logotyp) för riksdagens trycksaker samt emblem. Av yttrandet framgår att frågor rörande typdräkt och emblem är föremål för översyn inom kontoret. Därigenom skulle motionens syfte i detta avseende kunna anses tillgodosett. Såvitt avser frågan om minnesgåvor gäller av talmanskonferensen år 1973 antagna regler enligt vilka utdelande av minnesgåvor bör undvikas. En av talmanskonferensen tillsatt arbetsgrupp för frågor rörande utskottens utrikes resor kan komma att pröva även frågor rörande minnesgåvor. Några ytterligare åtgärder från riksdagens sida synes inte påkallade. Med hänvisning till pågående översyn får motionen anses besvarad.

Utskottet hemställer

att riksdagen förklarar motionen 1977/78:923 besvarad med vad utskottet anfört.

Stockholm den 22 september 1978

På konstitutionsutskottets vägnar

KARL BOO

Närvarande: Karl Boo (c), Anders Björck (m), Holger Mossberg (s), Olle Svensson (s), Sven-Erik Nordin* (c), Ove Karlsson (s), Lars Schött* (m), Hans Gustafsson (s), Bengt Kindbom (c), Yngve Nyquist (s), Britta Hammarbacken (c), Björn Eliasson (c), Wivi-Ann Cedervist (s), Marianne Ståhlberg* (s) och Esse Petersson (fp).

*Ej närvarande vid justeringen.

RIKSDAGENS
FÖRVALTNINGSKONTOR

1978-03-15

Konstitutionsutskottet

Motion 1977/78:923 om en riksdagssymbol

KU remiss 1978 02 07

Med anledning av rubricerade remiss får förvaltningsstyrelsen anförda följande:

I motionen har Per Olof Sundman och Anna Wohlin-Andersson hemställt att riksdagen ger förvaltningskontoret i uppdrag att i anslutning till en inom förvaltningskontoret pågående översyn av riksdagens brevpapper etc. ta hänsyn till att logotypen bör kunna få ett brett användningsområde, t. ex. genom att kunna återges på minnesgåvor och liknande.

Förvaltningskontorets strävan att så långt möjligt skapa en för riksdagens olika *tryck* enhetlig typografisk dräkt har senast kommit till uttryck i de av förvaltningsstyrelsen godkända anvisningarna den 23 augusti 1973. Av anvisningarna framgår att för *riksdagstrycket* skulle liksom tidigare typsnittet Times användas och för *övrigt tryck* typsnittet Optima. Typsnittet Optima hade rekommenderats av dåvarande rektorn vid Grafiska Institutet, fil. dr. Bror Zachrisson, internationellt erkänd expert i typografiska frågor.

Beträffande *emblem* skulle enligt de nyssnämnda anvisningarna krönt litet riksvapen med sedvanlig eller rund sköld användas liksom även trekronors-emblem i modern design. Beslutet beträffande emblem hade förvaltningsstyrelsen tagit på rekommendation av dåvarande statsheraldikern Gunnar Scheffer.

Beträffande användningen av typsnittet Optima kan konstateras att någon konsekvent tillämpning inte skett beroende på bl. a. stora inneliggande lager av kuvert, brevpapper, blanketter etc. men också på att man i olika sammanhang ansett det vara motiverat att använda annan typografi. Det bör i sammanhanget nämnas att riksdagens trycksaksflora under senare år ökat kraftigt genom bl. a. tillkomsten av riksdagens skoltjänst och riksdagens utåtriktade informationsverksamhet.

I fråga om emblemet har genomslagskraften varit större. Trekronors-emblemet i modern design har sålunda anbragts bl. a. på de olika entrédörrarna, på omslaget till riksdagsbroschyren etc.

Ett välkommet bidrag till den nu pågående översynen har varit det förslag till logotype i kombination med emblem som Karl-Erik Forsberg, välkänd typografisk formgivare, via Per Olof Sundman överlämnat till förvaltningskontoret.

Nämnas bör också att förvaltningskontoret uppdragit åt konstnären Bo Thorén att utforma ett riksdagens sigill. Talmannen, statsheraldikern Jan von

Konow och myntdirektören Benkt Ulvfoot har gemensamt diskuterat de förslag som Bo Thorén lagt fram. Tänkbart är att sigillet – med texten SVERIGES RIKSDAG i kombination med tre kronor i modern design – skulle kunna komma till användning även i andra sammanhang, t. ex. dem som motionärerna anger.

Med det anförda har redovisats vidtagna åtgärder och pågående arbete vad beträffar logotype och emblem.

Vad slutligen angår motionärernas hemställan om att förvaltningskontoret skulle få i uppdrag att utarbeta förslag till minnesgåvor att användas vid t. ex. utskottsresor kommer frågan om minnesgåvor i samband med utskottsresor att bli föremål för behandling av den av talmanskommittén under ordförandeskap av Talmannen tillsatta kommittén för översyn av utskottens resor. För närvarande gäller att "utdelande av minnesgåvor bör undvikas".

Därest kommittén och Talmanskonferensen kommer att intaga en mer generös policy än den som f. n. gäller torde naturligen förvaltningskontoret få i uppdrag att taga fram förslag till minnesgåvor.

I handläggningen av detta ärende har deltagit, förutom undertecknad ordförande, ledamöterna Erik Wärnberg, Karl Leuchovius, Erik Adamsson, Gillis Augustsson, Sven G. Andersson i Örebro, Torsten Stridsman, Maj Pehrsson och Stig Olsson.

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSSTYRELSE

På styrelsens vägnar

Henry Allard

Eric Lindström